

มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองตามหลักสิทธิมนุษยชน
แก่บุคคลผู้เรียกร้องสิทธิทางการเมือง

LEGAL MEASURES CONCERNING ON THE PROTECTION
OF HUMAN RIGHTS FOR THE POLITICAL RIGHTS OF CLAIMANT

ธนกฤต ธีรปารักษ์*

หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิตกลุ่มวิชากฎหมายอาญาและกระบวนการยุติธรรมทางอาญา คณะนิติศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีปทุม ชลบุรี ประเทศไทย

Tanakit Teerapapharak*

Faculty of Law, Sripatum University Chonburi Campus Chonburi Thailand

*Email: teerapapharak@gmail.com

Received: 2021-02-18

Revised: 2021-03-10

Accepted: 2021-03-12

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษามาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในทางอาญาแก่บุคคลผู้เรียกร้องสิทธิทางการเมืองโดยสงบและปราศจากอาวุธที่ได้รับการรับรองและคุ้มครองสิทธิตามกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองขององค์การสหประชาชาติ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และการเรียกร้องสิทธิทางการเมืองเป็นเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นซึ่งมิใช่อาชญากรรมตามกฎหมายอาญาที่จะต้องไม่ถูกออกหมายอาญาหรือการดำเนินคดีแก่บุคคลดังกล่าวได้

จากการศึกษาพบว่า กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองขององค์การสหประชาชาติ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้รับรองสิทธิเสรีภาพในการเมืองกรณีการชุมนุมโดยสงบปราศจากอาวุธไว้ แต่มิได้บัญญัติรับรองสิทธิในการที่จะต้องได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายของบุคคลผู้เรียกร้องสิทธิทางการเมืองเกี่ยวกับมาตรการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในทางอาญาทั้งกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองขององค์การสหประชาชาติ กำหนดให้การเรียกร้องทางการเมืองเป็นเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นมิใช่อาชญากรรมตามกฎหมายอาญา จึงไม่อาจที่จะถูกปฏิบัติอย่างบุคคลที่กระทำความผิดในทางอาญา

จากการศึกษาขอเสนอแนะว่า ควรแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

เกี่ยวกับสิทธิในกระบวนการยุติธรรมโดยให้การเรียกร้องสิทธิทางการเมืองเป็นเหตุที่ไม่อาจออกหมายอาญาหรือดำเนินคดีแก่บุคคลผู้เรียกร้องสิทธิทางการเมืองได้ และให้เพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและพระราชบัญญัติชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 บัญญัติให้ประเภทคดีเหล่านี้ไม่อาจออกหมายอาญาหรือดำเนินคดีแก่บุคคลผู้เรียกร้องสิทธิทางการเมืองได้ ได้แก่ ความผิดที่เป็นการเรียกร้องสิทธิทางการเมืองโดยแท้ ความผิดที่มีลักษณะเกี่ยวข้องกับหรือสัมพันธ์กับการเมือง หรือความผิดที่เกี่ยวข้องหรือเชื่อมโยงกับความผิดทางการเมืองโดยมีสาเหตุมาจากเชื้อชาติ ศาสนา และสัญชาติของบุคคลผู้เรียกร้องสิทธิทางการเมือง

คำสำคัญ : การคุ้มครองสิทธิมนุษยชน บุคคล การเรียกร้องสิทธิทางการเมือง

ABSTRACT

The objective of this thesis was to investigate legal measures on the protection of human rights for peaceful and unarmed civil rights activists who have been recognized and protected by the International Covenant on Civil Rights and the Political Rights of the United Nations and the Constitution of the Kingdom of Thailand, B.E. 2560 (2017). Claims of political rights is freedom of expression, which is not a crime under the criminal law that cannot be warranted or prosecuted against such people.

The study results found that the International Covenant on Civil Rights and the Political Rights of the United Nations and the Constitution of the Kingdom of Thailand, B.E. 2560 (2017) recognized the right to political freedom in the case of peaceful and unarmed assembly, but did not recognize the right to the immunity according to the law of the person who claims political rights to the measures for the protection of human rights criminally. The International Covenant on Civil Rights and the Political Rights of the United Nations designated political claims as freedom of expression, not crimes under criminal law. They, therefore, cannot be treated as individuals who have committed criminal offenses.

From the study, it is suggested that the Constitution of the Kingdom of Thailand, B.E. 2560 (2017) should be amended on the rights of justice by proposing that the claim of political rights is a reason that it cannot issue a criminal warrant or prosecute the people who claim the political rights and should add in the Criminal procedure code of Thailand and the Public Assembly Act, B.E. 2558 (2015) which provide for these types of cases may not issue a criminal warrant or can prosecute people who claim political rights included purely political offenses, relative political offenses, or offenses related to or linked to

political offenses based on the race, religion, and nationality of the person who advocated for political rights.

Keywords: Human Rights Protection, Individuals, Claim of Political Rights

บทนำ

“อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน” ตามทฤษฎีนี้ มีผู้คิดค้นขึ้นตั้งแต่สมัยจักรวรรดิโรมันในเรื่องที่เกี่ยวกับกฎธรรมชาติและความทัดเทียมกันของมนุษย์ ดังมีคำกล่าวไว้ว่า “อำนาจสูงสุดในรัฐหนึ่งตกอยู่แก่ประชาชนทั้งหมดของรัฐ” (Charoenthanavat, 2019) ดังนั้น ตามบริบทของสังคมและสมัยที่เปลี่ยนแปลงไปในสังคมปัจจุบัน การแสดงออกซึ่งความคิดเห็นทางการเมืองการปกครองของรัฐหรือของประเทศใด ๆ ในโลกต่างยึดมั่นถือมั่นในสิทธิเสรีภาพและความเสมอภาคของชนในชาติ ดังจะเห็นในการแสดงออกทางความคิดของประชาชน นิสิต นักศึกษา นักการเมือง เนื่องด้วยมนุษย์มีชีวิตอยู่ร่วมกันเป็นชุมชนที่มีลักษณะเป็นกลุ่มเป็นก้อนเป็นการถาวรที่เรียกกันว่า สังคม (Kasemsup, 2017) เมื่อการเมืองการปกครองในระบบปกติไม่สามารถแก้ไขปัญหาให้ประชาชนในประเทศมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น การถูกกดขี่ เอารัดเอาเปรียบ การออกกฎหมายที่ไม่สอดคล้องกับสภาวะในปัจจุบัน การปกป้องพวกพ้อง การสร้างกฎเกณฑ์ของการเมืองฝ่ายรัฐบาลที่มีอำนาจ เพื่อคงไว้ซึ่งอำนาจของฝ่ายตนเอง และการออกกฎหมายที่จำกัดสิทธิทางการเมืองฝ่ายตรงข้ามอย่างไม่เป็นธรรม การล้มล้างอำนาจฝ่ายบริหารประเทศจากประชาชนที่เห็นต่างทางการเมือง การนำกฎหมายหรือข้อบังคับทางปกครองไปปฏิบัติและเกิดผลกระทบกับประชาชนก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมกับการบังคับใช้กฎหมายนั้น ๆ

ทั้งกฎหมาย พระราชบัญญัติ กฎกระทรวง ตลอดจนคำสั่งต่าง ๆ แม้กระทั่ง กฎหมายสูงสุดของประเทศที่ปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยคือรัฐธรรมนูญ สิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นทุกยุคทุกสมัยและทุกประเทศทั่วโลก

ประเทศไทยมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญและเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2475 พระราชบัญญัติธรรมนูญการปกครองแผ่นดินสยามชั่วคราว พุทธศักราช 2475 เป็นรัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราว ซึ่งถือว่าเป็นรัฐธรรมนูญฉบับแรกแห่งราชอาณาจักรสยาม โดยเป็นผลพวงหลังการปฏิวัติของคณะราษฎร เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2475 ซึ่งได้ทำการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตยโดยพระมหากษัตริย์อยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญ (Amornjittsuwane, 2020) ประเทศไทยจึงเข้าสู่ระบบรัฐสภาโดยมีตัวแทนประชาชนเข้าทำหน้าที่เป็นกระบอกเสียงและพัฒนาประเทศภายใต้รัฐธรรมนูญจนมาถึงปัจจุบัน ตลอดเวลาที่มีการบริหารราชการแผ่นดินในรัฐบาลที่ผ่านมารัฐบาลทุกรัฐบาลต้องวางกรอบและดำเนินการบริหารราชการภายใต้รัฐธรรมนูญ การตรวจสอบข้อมูลข่าวสารตลอดจนการทำงานของภาครัฐยิ่งเปิดกว้างในปัจจุบันเนื่องจากเทคโนโลยีที่ทันสมัยขึ้น การแสดงออกของประชาชนที่ต้องการเรียกร้องในเรื่องต่าง ๆ ถึงฝ่ายบริหารหรือองค์กรหน่วยงานต่าง ๆ “การชุมนุมสาธารณะ” จึงเป็น

อีกหนึ่งทางเลือกสำหรับการทำให้ปัญหาของประชาชนได้รับความสนใจ การชุมนุมสาธารณะหากเป็นไปได้ด้วยความสงบและปราศจากอาวุธ การชุมนุมสาธารณะนั้นเป็นการชุมนุมโดยชอบที่กฎหมายรับรองและยินยอมให้ชุมนุมตามสิทธิเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้บัญญัติไว้ และเป็นสิทธิขั้นพื้นฐาน “สิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐาน เป็นมาตรฐานขั้นต่ำที่มนุษย์พึงมี เพื่อการดำรงชีวิตที่มีศักดิ์ศรีและมีคุณค่า” (Saraban, 2020) หากแต่การชุมนุมนั้นเป็นการชุมนุมที่มีเหตุความรุนแรง การกระทบกระทั่งระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐและผู้ชุมนุม หรือผู้ชุมนุมกับบุคคลภายนอก หรือระหว่างผู้ชุมนุมกับผู้ชุมนุมเอง หรือเกิดเหตุการณ์ความไม่ปลอดภัยหรือเกิดเหตุความขัดแย้งในระหว่างการชุมนุม ตลอดจนการใช้อำนาจเกินขอบเขตของผู้ดูแลความสงบเรียบร้อยของการชุมนุมที่ถูกแต่งตั้งจากแกนนำผู้ชุมนุม หรือการแต่งตั้งโดยกลุ่มผู้ชุมนุมเอง โดยปัญหาในระหว่างการชุมนุมสาธารณะ มีหลายปัญหาทั้งปัญหาจากบุคคลภายนอก และจากการชุมนุมเอง เช่น ความไม่ได้รับความสะดวกในการคมนาคม หรือการใช้สถานที่สาธารณะของบุคคลภายนอกที่มีได้เข้าร่วมชุมนุม การทะเลาะวิวาทกันเองของผู้ชุมนุม หรือมีบุคคลแฝงตัวเพื่อก่อความไม่สงบในการชุมนุมสาธารณะนั้น

ปัจจุบันเทคโนโลยีด้านการสื่อสารพัฒนารวดเร็วเป็นอย่างมาก การสื่อสารเพื่อนัดหมาย หรือการสนับสนุนการชุมนุมสาธารณะเป็นไปได้โดยง่ายตาย ครอบคลุม และตรงเป้าหมาย การปลุกระดมมวลชนจึงเป็นไปได้ง่ายกว่าการชุมนุมสาธารณะในอดีต การรับรู้ข่าวสารความเคลื่อนไหวได้อย่างรวดเร็วโดยผ่านช่องทางออนไลน์ซึ่งใน

ปัจจุบันมีโมบายแอปพลิเคชันให้ใช้สื่อสารมากมาย และเป็นข้อมูลชุดเดียวเหมือนกันหมด แน่นนอนว่าการชุมนุมสาธารณะในปัจจุบันย่อมใช้เวลาในการเตรียมนัดและน้อยกว่าการชุมนุมในอดีต เมื่อใดมีการชุมนุมในรูปแบบการเรียกร้องสิทธิต่าง ๆ ภายในประเทศเกิดขึ้นก็ย่อมเป็นที่สนใจจากองค์กรทางด้านสิทธิมนุษยชนภายในประเทศและทั่วโลก การชุมนุมที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงการบริหารจัดการภายในประเทศ เช่น การชุมนุมเรียกร้องสิทธิทางการเมือง ยิ่งทำให้ภาครัฐผู้มีอำนาจต้องดำเนินการยุติการชุมนุมให้รวดเร็ว ซึ่งเป็นสาเหตุทำให้เกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนขั้นร้ายแรงขึ้นได้ การชุมนุมเรียกร้องสิทธิทางการเมือง จึงไม่ใช่แค่การชุมนุมในระดับชาติอีกต่อไป เมื่อประชาคมโลกเฝ้าติดตามการเคลื่อนไหวได้อย่างใกล้ชิด โดยเฉพาะหลักการแห่งสหประชาชาติเกี่ยวกับการใช้กำลังและอาวุธของเจ้าหน้าที่รัฐ หรือการละเมิดสิทธิมนุษยชนตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน หรือการที่ภาครัฐนำเอากฎหมายอาญามาใช้เป็นเครื่องมือในการละเมิดสิทธิมนุษยชนดังเช่นการออกหมายจับ การตรวจค้น จับกุม แกนนำ การชุมนุมตลอดไปจนถึงการคุกคามต่อครอบครัวของแกนนำการชุมนุม

ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ค.ศ.1948 นอกจากระบุขอบเขตของสิทธิมนุษยชนว่าครอบคลุมสิทธิอะไรแล้วตัวปฏิญญาฯ ยังได้นำเสนอหลักการสำคัญของสิทธิมนุษยชนไว้ด้วย หลักการนี้ถือเป็นสาระสำคัญที่ใช้อ้างอิงความเป็นสากลของสิทธิมนุษยชนและใช้เป็นเครื่องมือชี้วัดว่าสังคมใดมีการเคารพและปฏิบัติตามหลักการสิทธิมนุษยชนหรือไม่ (Porjit, 2020) หรือปัญหาการส่งผู้ร้ายข้ามแดนในคดีที่เกี่ยวข้องกับทาง

การเมือง ทางทหาร ปัญหาเหล่านี้สมควรได้รับการแก้ไขเพื่อให้เป็นไปตามหลักสิทธิมนุษยชนสากลและเป็นการปฏิบัติภายใต้บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจประชาชนในการชุมนุม

ดังนั้น กระบวนการสำคัญในการแก้ไขปัญหาการชุมนุมทางการเมืองโดยสงบและปราศจากอาวุธให้ได้รับการคุ้มครองภายใต้กรอบรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและหลักสากลว่าด้วยเรื่องมนุษยชน สมควรกำหนดให้การเรียกร้องทางการเมืองเป็นเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นมิใช่อาชญากรรมตามกฎหมายอาญา แกนนําและผู้ชุมนุมจึงไม่อาจที่จะถูกปฏิบัติเสมือนบุคคลที่กระทำความผิดในทางอาญาทั่วไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความเป็นมาและความสำคัญของการคุ้มครองตามหลักสิทธิมนุษยชนแก่บุคคลผู้เรียกร้องสิทธิทางการเมือง

2. เพื่อศึกษาแนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการคุ้มครองตามหลักสิทธิมนุษยชนแก่บุคคลผู้เรียกร้องสิทธิทางการเมือง

3. เพื่อศึกษามาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองตามหลักสิทธิมนุษยชนแก่บุคคลผู้เรียกร้องสิทธิทางการเมือง

4. เพื่อศึกษาวิเคราะห์และเปรียบเทียบมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองตามหลักสิทธิมนุษยชนแก่บุคคลผู้เรียกร้องสิทธิทางการเมือง

5. เพื่อเสนอแนะเกี่ยวกับการคุ้มครองตามหลักสิทธิมนุษยชนแก่บุคคลผู้เรียกร้องสิทธิทางการเมือง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงความเป็นมาและความสำคัญของการคุ้มครองตามหลักสิทธิมนุษยชนแก่บุคคลผู้เรียกร้องสิทธิทางการเมือง

2. ทำให้ทราบถึงแนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการคุ้มครองตามหลักสิทธิมนุษยชนแก่บุคคลผู้เรียกร้องสิทธิทางการเมือง

3. ทำให้ทราบถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในทางอาญาแก่บุคคลผู้เรียกร้องสิทธิทางการเมือง

4. ทำให้ได้มาซึ่งบทวิเคราะห์ และเปรียบเทียบกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองตามหลักสิทธิมนุษยชนแก่บุคคลผู้เรียกร้องสิทธิทางการเมือง

5. ทำให้ได้มาซึ่งบทสรุปและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการคุ้มครองตามหลักสิทธิมนุษยชนแก่บุคคลผู้เรียกร้องสิทธิทางการเมือง

ขอบเขตของการวิจัย

ศึกษามีส่วนร่วมในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในประเทศไทยและการได้รับข้อมูลข่าวสารตลอดจนความรู้ความเข้าใจถึงสิทธิขั้นพื้นฐานของพลเมืองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 พระราชบัญญัติส่งผู้ร้ายข้ามแดน พ.ศ. 2551 พระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาว่าด้วยเหตุแห่งการออกหมายจับ หมายค้น ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ค.ศ. 1948 และกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ค.ศ. 1976

กรอบแนวคิดของการวิจัย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 บัญญัติว่าบุคคลย่อมมีเสรีภาพ ในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ ซึ่งเป็น สิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนชาวไทย โดยทั่วไป หากแต่เป็นการบัญญัติที่ไม่ชัดเจนเรื่องการรับรอง สิทธิและเสรีภาพนั้นในกรอบการชุมนุมโดยสงบ และปราศจากอาวุธว่าเป็นสิทธิอันพึงกระทำได้ โดยไม่มีความผิดทางอาญา การที่บุคคลผู้เรียกร้อง สิทธิทางการเมืองทำหน้าที่เป็นแกนนำเพื่อเรียกร้อง สิทธิทางการเมืองย่อมก่อให้เกิดปัญหาว่าบุคคล เหล่านี้จะต้องมีความผิดตามกฎหมายอาญาหรือไม่ กรณีดังกล่าวจึงเป็นการขัดต่อสิทธิและเสรีภาพ ขั้นพื้นฐานของประชาชนในการแสดงออกทาง การเมืองและการบังคับใช้กฎหมายของเจ้าหน้าที่ ภาครัฐในการดำเนินคดีทางการเมืองเหมือนคดี อาญาทั่วไป ดังนั้น ถ้ามีกฎหมายกำหนดคุ้มครอง สิทธิบุคคลเหล่านี้ก็จะทำให้การแสดงออกทางการเมือง ได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย และการแก้ไข ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาตลอดจน การรับรองสิทธิการชุมนุมเรียกร้องสิทธิทางการเมือง โดยสงบและปราศจากอาวุธไม่มีโทษทางอาญา

ระเบียบวิธีวิจัย

ศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยวิธีการศึกษาวิจัยเอกสาร (Documentary Research) ได้แก่ ตำราทางวิชาการ หนังสือ รายงาน วิจัย บทความทางกฎหมายทั้งภาษาไทย และภาษาต่างประเทศ ตั๋วบทกฎหมาย วิทยานิพนธ์ เว็บไซต์ต่าง ๆ และเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อศึกษาถึงมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการ

คุ้มครองตามหลักสิทธิมนุษยชนแก่บุคคลผู้เรียกร้อง สิทธิทางการเมือง

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

การใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมเรียกร้อง สิทธิทางการเมืองเกิดขึ้นโดยตลอดทั้งในประเทศไทย และต่างประเทศ ทั้งนี้ในแต่ละประเทศก็มีกฎหมาย รองรับการประชุมไว้เป็นการเฉพาะตัวแตกต่างกันไป ตามสภาพสังคมและเศรษฐกิจ ตลอดจนระบอบ การปกครองภายในประเทศ แต่ในประเทศพัฒนา แล้วทางสังคมและเศรษฐกิจ การชุมนุมสาธารณะ ถือเป็นสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานและจะบัญญัติไว้ในกฎหมายสูงสุดคือรัฐธรรมนูญ เช่น สหพันธ์ สาธารณรัฐเยอรมนี สาธารณรัฐฝรั่งเศส เป็นต้น ทั้งนี้ในการตรากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชน ในประเทศพัฒนาแล้วมักวางกรอบการร่างกฎหมาย ให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญภายในประเทศและ ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ในเรื่องสิทธิ เสรีภาพของประชาชนในประเทศ บรรดาแกนนำ ผู้ชุมนุมสาธารณะในกรณีการประชุมทางการเมือง นั้นเป็นการชุมนุมที่ทำทนายอำนาจการเมืองฝ่ายรัฐ เมื่อมีการชุมนุมเรียกร้องสิทธิทางการเมืองขึ้น ย่อมส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์และสถานภาพ ของภาครัฐในการออกนโยบายหรือดำเนินนโยบาย หรือผลักดันโครงการต่าง ๆ ภายในประเทศ หากการ ชุมนุมเรียกร้องสิทธิทางการเมืองนั้นมีประชาชน ให้ความสนใจหรือเข้าร่วมเป็นจำนวนมาก การบริหาร ประเทศของฝ่ายรัฐย่อมสะดุดหยุดลงเพื่อปรับ ความเข้าใจและแก้ไขในสิ่งที่ผู้เรียกร้องนั้นได้ แสดงเจตจำนง เลวร้ายสุดถึงขั้นการเปลี่ยนแปลง คณะทำงานบริหารประเทศดังจะเห็นได้จากการ

ชุมนุมหลาย ๆ ครั้งที่ผ่านมา ดังนั้นในการชุมนุมเรียกร้องสิทธิทางการเมืองย่อมส่งผลกระทบต่อประชาชนทุกคนภายในประเทศ จึงควรมีการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายในบางฉบับบางมาตราดังนี้

1. การรับรองสิทธิของแกนนำผู้เรียกร้องสิทธิทางการเมืองโดยสงบและปราศจากอาวุธในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 34 และมาตรา 44 บทบัญญัติมาตราดังกล่าว สามารถตีความตามตัวอักษรโดยสรุปได้ว่า การแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา และการสื่อความหมายทุกประเภท ตลอดจนการชุมนุมเป็นสิทธิส่วนบุคคลไม่สามารถห้ามได้ หากแต่จะต้องเป็นการแสดงออกที่ไม่ผิดกฎหมาย ที่ไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน การชุมนุมเรียกร้องจึงเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 บุคคลที่อยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยสามารถใช้สิทธิของตนในการแสดงออก หรือเรียกร้องสิทธิทางการเมืองได้โดยทางการพูด การชุมนุม การแสดงความคิดเห็น และโดยวิธีการต่าง ๆ โดยไม่เป็นการละเมิดหรือกระทบต่อสิทธิของบุคคลอื่นตามที่รัฐธรรมนูญได้กำหนดไว้ การชุมนุมทางการเมืองต้องมีบุคคลหรือคณะบุคคลเป็นผู้รวบรวมคนที่มีความคิดความเห็นทางการเมืองไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งเรียกว่า “แกนนำ” เมื่อแกนนำดำเนินการจัดการชุมนุมเพื่อเรียกร้องสิทธิทางการเมือง การดำเนินคดีกับแกนนำจึงเป็นการตัดบทบาทหรือการยุติการชุมนุมดังจะเห็นตัวอย่างมากมายในการชุมนุมที่แกนนำมักจะถูกนำกฎหมายอาญาต่าง ๆ มาบังคับใช้

ดังนั้น เมื่อไม่มีการรับรองสิทธิของแกนนำผู้เรียกร้องสิทธิทางการเมือง จึงเป็นช่องว่างให้หน่วยงานภาครัฐสามารถนำกฎหมายอื่น ๆ หรือกฎหมายอาญาทั่วไปมาบังคับใช้ในการดำเนินคดีกับแกนนำการชุมนุมหรือผู้เข้าร่วมการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธได้ ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน มาตรา 9 บุคคลใดจะถูกจับกุม กักขัง หรือ เนรเทศตามอำเภอใจไม่ได้ จึงต้องถูกหยาบยกขึ้นมาเพื่อพิจารณาประกอบใช้อำนาจของภาครัฐ เพื่อมิให้ภาครัฐบังคับใช้กฎหมายที่มีอยู่เพื่อดำเนินการหยุดการชุมนุมหรือสลายการชุมนุมซึ่งเป็นการจำกัดสิทธิผู้ชุมนุมโดยมิชอบ ดังนั้นมีปัญหว่ากฎหมายจะคุ้มครองเพียงใดเมื่อประชาชนใช้สิทธิตาม มาตรา 44 แห่งรัฐธรรมนูญราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 เมื่อเกิดปัญหาในการบริหารจัดการของภาครัฐ จนเป็นที่มาของการชุมนุมเพื่อเรียกร้องสิทธิทางการเมืองผู้ศึกษาเห็นว่าควรจะมีการแก้ไขรัฐธรรมนูญให้ชัดเจนที่จะคุ้มครองผู้ชุมนุมหรือบุคคลผู้เป็นแกนนำ จากการคุกคามของเจ้าหน้าที่รัฐ เพื่อสกัดกั้นการชุมนุม เพื่อให้การชุมนุมเรียกร้องสิทธิทางการเมืองโดยสงบและปราศจากอาวุธได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายรัฐธรรมนูญภายใต้กรอบการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ โดยการแก้ไขเพิ่มเติมในรัฐธรรมนูญเรื่องการรับรองสิทธิของแกนนำที่ชุมนุมเรียกร้องสิทธิทางการเมืองโดยสงบและปราศจากอาวุธมิให้ถูกออกหมายจับหมายค้น หรือจับกุม จากการดำเนินการจัดการชุมนุมเพื่อเรียกร้องสิทธิทางการเมือง

2. การรับรองสิทธิไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาว่าด้วยเรื่องการออกหมายจับ หมายค้น ตลอดจนการแจ้ง

ข้อกล่าวหาต่อแกนนำผู้เรียกร้องสิทธิทางการเมืองโดยสงบและปราศจากอาวุธ

ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา หมวด 2 หมายถึงอาญา ส่วนที่ 1 หลักทั่วไป มาตรา 57 ภายใต้บังคับแห่งบทบัญญัติในมาตรา 78 มาตรา 79 มาตรา 80 มาตรา 94 แห่งประมวลกฎหมายนี้ จะจับ ชัง จำคุก หรือค้นในที่รโหฐานหาตัวคนหรือสิ่งของต้องมีคำสั่งหรือหมายของศาลสำหรับการนั้น

บุคคลซึ่งต้องชังหรือจำคุกตามหมายศาลจะปล่อยไปได้ก็เมื่อมีหมายปล่อยของศาลจากบทบัญญัติดังกล่าวข้างต้น เป็นการดำเนินการใช้บังคับกฎหมายอาญาในกระบวนการกระทำความผิดอันเป็นการบังคับใช้ตามหลักกฎหมายทั่วไป เมื่อมีการชุมนุมเรียกร้องสิทธิทางการเมืองโดยเป็นการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ การแจ้งข้อกล่าวหาทางอาญาต่อแกนนำผู้ชุมนุมเป็นการกระทำโดยชอบหรือไม่ ชัดกับเจตนารมณ์หรือสัจยอันที่ได้ลงนามในสนธิสัญญากับต่างประเทศไว้หรือไม่ ในประเทศไทยเมื่อมีการชุมนุมเรียกร้องสิทธิทางการเมือง แกนนำผู้ชุมนุมมักถูกแจ้งข้อกล่าวหาคดีอาญาอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้มีการออกหมายจับ หมายค้น หรือจับกุมดำเนินคดี จึงเป็นปัญหาที่ควรหาทางแก้ไขหรือเสนอแนวทางในการบังคับใช้กฎหมายในหมวดนี้หรือไม่ เนื่องจากตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 66 เหตุที่จะออกหมายจับได้ และ มาตรา 69 เหตุที่จะออกหมายค้นได้ เมื่อพิจารณาเจตนารมณ์ของกฎหมายแล้วได้ใจความว่า การออกหมายจับหรือหมายค้นนั้นมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกัน เพราะเมื่อเหตุออกหมายค้น ออกเพื่อให้อำนาจเจ้าหน้าที่ในการเข้าตรวจเพื่อหาพยานหลักฐาน

ประกอบความผิดในคดีอาญา ซึ่งในการชุมนุมเพื่อเรียกร้องสิทธิทางการเมืองเป็นการชุมนุมตามสิทธิขั้นพื้นฐานตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ตลอดจนบทบัญญัติของกฎหมายอื่น ๆ เช่น พระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ค.ศ. 1948 จึงมีความจำเป็นต้องแยกความผิดระหว่างคดีอาญาทั่วไปกับคดีอาญาทางการเมืองจากการจัดการชุมนุมเพื่อเรียกร้องสิทธิทางการเมือง และเพื่อให้สอดคล้องตามพระราชบัญญัติส่งผู้ร้ายข้ามแดน พ.ศ. 2551 ในหมวดเรื่องความผิดทางการเมืองและความผิดทางทหารที่ผ่านมารวมการชุมนุมเรียกร้องสิทธิทางการเมืองโดยมีแกนนำผู้ชุมนุม เมื่อภาครัฐนำกฎหมายอาญามาบังคับใช้ในการจำกัดสิทธิการชุมนุม และเจ้าหน้าที่เองต้องปฏิบัติตามคำสั่ง ซึ่งหากละเลยไม่ปฏิบัติตามคำสั่งอาจทำให้เจ้าหน้าที่ต้องรับโทษและทำให้เกิดปัญหาว่าในการออกหมายจับ หมายค้นตลอดจนการแจ้งข้อกล่าวหาเหล่านั้นชอบหรือไม่ ในการชุมนุมเรียกร้องสิทธิทางการเมืองโดยสงบและปราศจากอาวุธภายใต้รัฐธรรมนูญราชอาณาจักรไทย และปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน และจากการที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้ให้สิทธิขั้นพื้นฐานในการแสดงออกแก่ประชาชนไว้ แต่กลับปรากฏว่ากฎหมายลูกทั้งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา หรือ พระราชบัญญัติการส่งผู้ร้ายข้ามแดน พ.ศ. 2551 มิได้ถูกนำมาปรับใช้ในคดีชุมนุมทางการเมือง แต่ภาครัฐกลับดำเนินการเหมือนคดีอาญาทั่วไป

ผู้วิจัยเห็นว่าหากมีการแก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาโดยอาศัยหลัก

ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ค.ศ. 1948 และ หลักสำคัญในพระราชบัญญัติการส่งผู้ร้ายข้ามแดน พ.ศ. 2551 มาเพิ่มเติมไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาว่า ความผิดประเภทใดที่ใช้หลักกฎหมายทั่วไป และความผิดทางการเมือง การชุมนุมสาธารณะที่ไม่ได้ใช้ความรุนแรง แต่เป็นการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธนั้น ควรมีความผิดหรือไม่และในกรณีการชุมนุมสาธารณะนั้นสมควรบังคับใช้กฎหมายใด โดยอาศัยหลักทั่วไปในการส่งผู้ร้ายข้ามแดนประกอบด้วยคือ ไม่เข้าลักษณะต้องห้ามตามกฎหมาย คือ เป็นความผิดที่ระบุไว้ในสนธิสัญญา และมีใช้ความผิดที่มีลักษณะทางการเมืองหรือเป็นความผิดทางทหาร ความผิดทางการเมืองไม่รวมกรณีดังต่อไปนี้ ความผิดเกี่ยวกับการปลงพระชนม์ ประทุษร้ายต่อพระองค์ หรือเสรีภาพของพระมหากษัตริย์ พระราชินีหรือรัชทายาท และการฆ่า ประทุษร้ายต่อร่างกายหรือเสรีภาพของประมุขแห่งรัฐ ผู้นำรัฐบาล หรือสมาชิกโดยตรงในครอบครัวของบุคคลนั้น (Niyomthai, 2010)

ดังนั้น ความผิดทางการเมืองหรือทางการทหารเป็นความผิดในลักษณะพิเศษ จึงไม่สามารถที่จะนำหลักกฎหมายทั่วไปมาใช้บังคับได้ การที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้กำหนดสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานให้ประชาชนในชาติแล้ว กฎหมายภายใต้รัฐธรรมนูญจึงสมควรมีการปรับใช้ให้สอดคล้องกันและมีให้เกิดการขัดกันของกฎหมาย

ปัญหาการบังคับใช้มาตรการทางกฎหมายดังกล่าวหากเป็นการบังคับใช้และยึดถือปฏิบัติตามหลักสากลย่อมส่งผลให้การละเมิดสิทธิมนุษยชนในประเทศไทยจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ

ย่อมลดลงและเป็นการปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยที่บัญญัติไว้ในเรื่องสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานของประชาชนชาวไทยและสิทธิในการชุมนุมเรียกร้องสิทธิทางการเมือง หากแต่การใช้ช่องว่างทางกฎหมายในประเทศมาบังคับใช้ย่อมทำให้เกิดปัญหาการกระทบสิทธิขั้นพื้นฐานของพลเมืองชาวไทยทั้งสิทธิเสรีภาพทางการแสดงออกทางความคิด และการชุมนุมเพื่อเรียกร้องสิทธิทางการเมือง

3. การรับรองสิทธิตามพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558

การรับรองสิทธิและให้อำนาจผู้ชุมนุมหรือแกนนำผู้ชุมนุมให้สามารถใช้สิทธิชุมนุมสาธารณะได้ แต่เป็นการชุมนุมโดยมีเงื่อนไขเป็นตัวกำหนด และหากมีกฎหมายอื่นที่สามารถจำกัดหรือถอนอำนาจแห่งพระราชบัญญัตินี้ได้ ดังเช่น พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ทำให้ผู้วิจัยเห็นว่า พระราชบัญญัติชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 หากมีการแก้ไขเพิ่มเติมในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 โดยการรับรองสิทธิเสรีภาพการชุมนุม มิใช่ความผิดและมีให้ปฏิบัติต่อผู้ชุมนุมเสมือนผู้กระทำความผิดทางอาญาทั่วไปจะเป็นการคุ้มครองซึ่งสิทธิตามรัฐธรรมนูญอย่างแท้จริงภายใต้กรอบการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ อีกทั้งเป็นการสอดคล้องกับสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ตามหลักปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน

การแจ้งข้อกล่าวหาแกนนำผู้ชุมนุมนั้นใช้หลักกฎหมายอาญาทั่วไปเป็นแนวทางปฏิบัติของเจ้าหน้าที่รัฐ หากแต่การชุมนุมสาธารณะนั้นกระทำได้หรือไม่ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ

แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 44 ระบุไว้อย่างชัดเจนว่าเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของปวงชนชาวไทย สิทธิและเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ แต่ข้อจำกัดอันเกิดจากพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 ที่ระบุไว้ในมาตรา 7 ถึงมาตรา 14 การดำเนินคดีกับแกนนำหรือผู้ชุมนุมตลอดจนการสลายการชุมนุมจึงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง การปรับกฎหมายเพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ค่อนข้างมีความสำคัญในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข

อภิปรายผลการวิจัย

การชุมนุมสาธารณะในประเทศไทย แม้จะถูกบัญญัติไว้เป็นสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานของประชาชนชาวไทยภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ในเรื่องสิทธิเสรีภาพในการชุมนุม โดยสงบและปราศจากอาวุธ หากแต่ในการปฏิบัตินั้นค่อนข้างมีข้อจำกัดในหลาย ๆ ด้าน การที่แกนนำผู้ชุมนุมต้องขออนุญาตจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตลอดจนการจำกัดพื้นที่การชุมนุม การละเมิดต่อบุคคลภายนอกที่ไม่ได้เข้าร่วมชุมนุม หรือเมื่อได้รับอนุญาตให้จัดการชุมนุมได้ ก็ยังมีข้อกำหนดกฎเกณฑ์ต่าง ๆ อีกมากมายหรือการปฏิเสธไม่อนุญาตให้จัดการชุมนุมและด้วยกฎหมายอีกหลายฉบับซึ่งมีลักษณะเป็นกฎหมายขัดกัน ในบทบัญญัติและการบังคับใช้ แกนนำผู้ชุมนุมสาธารณะจึงมักถูกแจ้งข้อกล่าวหา ดำเนินคดีอาญาภายใต้กฎหมายฉบับต่าง ๆ ซึ่งมีอัตราโทษหนักเบาแตกต่างกันไปตามมูลฐาน ความผิดในกฎหมายฉบับต่าง ๆ การชุมนุมสาธารณะมีหลากหลายประเด็น ในประเด็นการชุมนุมสาธารณะ

กรณีการเรียกร้องสิทธิทางการเมือง ซึ่งในประเด็นการชุมนุมสาธารณะเรียกร้องสิทธิทางการเมือง เพื่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นในการบริหารประเทศหรือการจัดการภาครัฐ ตลอดจนจรรยาบรรณหรือรัฐบาล ให้เป็นไปในลักษณะที่เป็นคุณประโยชน์กับประชาชนมากขึ้น ซึ่งในการเรียกร้องทางการเมืองนั้นย่อมส่งผลกระทบต่อประชาชนทุกคนภายในประเทศ ดังนั้นไม่ว่าจะเป็นการชุมนุมของผู้ที่เดือดร้อนจากโครงการพัฒนาต่าง ๆ รวมทั้งการชุมนุมทางการเมืองเนื่องจากการใช้เสรีภาพในการชุมนุมโดยสภาพแล้วย่อมกระทบต่อการใช้ชีวิตของประชาชนทั่วไปโดยเฉพาะอย่างยิ่งการชุมนุมสาธารณะที่มีผู้เข้าร่วมเป็นจำนวนมาก และชุมนุมต่อเนื่องยาวนานเสรีภาพในการชุมนุมจึงเป็นเสรีภาพที่ต้องจำกัดอยู่ภายใต้กฎหมาย (Kornkittichai, 2016) การชุมนุมเรียกร้องสิทธิทางการเมืองย่อมมีเป้าหมายในการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาทางการเมืองของประเทศไปในทางที่ดีขึ้นหรือตามเป้าหมายของการชุมนุม การชุมนุมเรียกร้องสิทธิทางการเมืองยังมีส่วนสำคัญในการพัฒนาระบอบประชาธิปไตยของประเทศไทยสู่ความเป็นที่ยอมรับของนานาชาติ

ความผิดทางอาญาแก่แกนนำผู้เรียกร้องสิทธิทางการเมือง แท้จริงแล้วปัญหาจากกรณีที่ประเทศไทยมีกฎหมายหลายฉบับซึ่งการบังคับใช้กฎหมายแต่ละฉบับขาดความชัดเจนในแนวทางการปฏิบัติ เช่น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 44 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ ซึ่งการจำกัดเสรีภาพนี้จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ ความปลอดภัยสาธารณะ

ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อคุ้มครองสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น

ตามความในมาตรา 44 รัฐธรรมนูญ ให้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ โดยให้การรับรองไว้ว่าการจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ แปลได้ว่ารัฐธรรมนูญให้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมกับประชาชนที่ภาครัฐจะใช้อำนาจในการระงับยับยั้งไม่ได้ตามเจตนารมณ์ หากแต่รัฐธรรมนูญมิได้รับรองสิทธิเสรีภาพให้ชัดเจนลงไปว่า บรรดาผู้ชุมนุมหรือแกนนำผู้ชุมนุมสาธารณะประเภทใดไม่อาจนำเอากฎหมายอาญาทั่วไปมาบังคับใช้ได้ โดยการบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมในรัฐธรรมนูญให้ชัดเจนเกี่ยวกับสิทธิในกระบวนการยุติธรรมโดยให้การเรียกร้องสิทธิทางการเมืองเป็นเหตุที่ไม่อาจออกหมายอาญาหรือดำเนินคดีแก่บุคคลผู้เรียกร้องสิทธิทางการเมืองได้ ซึ่งเป็นที่ชัดเจนว่า ในการชุมนุมสาธารณะประเด็นเรียกร้องสิทธิทางการเมืองซึ่งเป็นการชุมนุมที่มีผลกระทบต่อประชาชนในชาติทุกคนจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการที่ต้องได้รับการรับรองสิทธิเสรีภาพในการชุมนุม การเพิ่มเติมในเรื่องการรับรองสิทธิแกนนำไม่มีความผิดในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 จึงเป็นแนวทางในการวางรากฐานประชาธิปไตยในประเทศไทย

สิทธิเสรีภาพการแสดงออกทางความคิด การพูด การเขียน วิจัยวิจารณ์ ในเรื่องการคุ้มครองตามหลักสิทธิมนุษยชนแก่บุคคลผู้เรียกร้องสิทธิทางการเมือง ตลอดจนเมื่อเจ้าหน้าที่รัฐบังคับใช้หลักกฎหมายอาญาทั่วไป และกฎหมายอื่น ๆ จะถูกนำมาใช้ต่อแกนนำผู้ชุมนุม ซึ่งอาจขัดกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

พุทธศักราช 2560 เช่นการนำกฎหมายอาญาอาญา กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา พระราชบัญญัติส่งผู้ร้ายข้ามแดน พ.ศ. 2551 พระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 ในการพิจารณาดำเนินคดีชุมนุมเรียกร้องสิทธิทางการเมืองใด ๆ ว่าในการดำเนินคดีอาญานั้นสมควรใช้หลักกฎหมายอาญาทั่วไปหรือไม่หรือการดำเนินคดีอาญาในทางเรียกร้องสิทธิทางการเมืองนั้นสมควรมีความแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร และในการบังคับใช้กฎหมายภายในประเทศขัดกับหลักปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ค.ศ. 1948 ที่ประเทศไทยให้การรับรองไว้หรือไม่อย่างไร ตลอดจนการขัดกันของกฎหมายต่าง ๆ ภายในประเทศ ดังนั้นการปรับปรุงแก้ไขบทบัญญัติกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เมื่อเปรียบเทียบกับอารยประเทศที่มีระบอบการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เช่นเดียวกันกับประเทศไทย

ตามพระราชบัญญัติส่งผู้ร้ายข้ามแดน พ.ศ. 2551 บัญญัติไว้ว่าความผิดทางการเมืองและทางการเมืองการทหารมิให้ดำเนินการเป็นคดีส่งผู้ร้ายข้ามแดน ซึ่งในบทบัญญัติดังกล่าวแสดงได้ว่าตาม พระราชบัญญัตินี้ได้คุ้มครองสิทธิเสรีภาพทางการเมืองและทางการเมืองการทหารไว้แล้วว่าเป็นคดีที่มีโทษคดีอาญาทั่วไป ดังนั้น เมื่อมีการนำบทบัญญัติตามพระราชบัญญัตินี้มาใช้ เช่น อำนาจการตรวจค้น จับกุม หรือลงโทษจึงมิใช่จะอาศัยอำนาจตามกฎหมายอาญาทั่วไปตามปกติได้ ดังนั้น หากเป็นคดีเกี่ยวเนื่องทางการเมืองและการทหารอันเกี่ยวเนื่องกับการชุมนุมสาธารณะนั้นหากบรรดา กฎหมายหลักทั่วไปให้สิทธิรับรองไว้ในเรื่องสิทธิเสรีภาพอย่างชัดเจน การดำเนินกิจกรรมทาง

การเมืองเพื่อการพัฒนาประเทศย่อมเป็นไปได้
อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายหลัก
ในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ภายในประเทศได้อย่าง
มีประสิทธิภาพ หรืออย่างน้อยก็เป็นการรับรองสิทธิ
สำหรับผู้เรียกร้องทางการเมืองมิให้มีการบังคับ
ใช้กฎหมายอาญาทั่วไปในการดำเนินคดีเพื่อเป็น
การปิดกั้นสิทธิเสรีภาพของประชาชนผู้เห็นต่าง
ในทางการเมือง

พระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ
พ.ศ. 2558 ที่เหมือนว่าจะสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 แต่ใน
ความเป็นจริงแล้วพระราชบัญญัติการชุมนุม
สาธารณะ พ.ศ. 2558 นี้ยังมีได้สนับสนุนความเป็น
ประชาธิปไตยโดยแท้จริง เนื่องจากการจำกัดสิทธิ
ในหลายด้านของผู้ชุมนุมสาธารณะและแกนนำ
การชุมนุม เช่น การตีกรอบกำหนดสถานที่ในการ
ชุมนุม การดำเนินกิจกรรมในการชุมนุม ยังจำกัด
ซึ่งสิทธิเสรีภาพไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์แห่ง
รัฐธรรมนูญเมื่อเปรียบเทียบกับหลายประเทศที่มี
พระราชบัญญัตินี้เช่นกัน หากการชุมนุมนั้นเป็น
การชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ สิทธิเสรีภาพ
ในการชุมนุมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช 2560 สามารถถูกระงับยับยั้งได้
ในหลายช่องทางตามมาตรการภาครัฐจะนำมาใช้
ซึ่งหากผู้นำการชุมนุมยังฝ่าฝืนไม่ยุติการชุมนุม ภาครัฐ

สามารถบังคับใช้กฎหมายอาญามาดำเนินคดีกับ
บรรดาผู้ชุมนุมหรือแกนนำการชุมนุมได้ทันที ดังนั้น
ควรแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช 2560 เกี่ยวกับสิทธิในกระบวนการ
ยุติธรรมโดยให้การเรียกร้องสิทธิทางการเมือง
เป็นเหตุที่ไม่อาจออกหมายอาญาหรือดำเนินคดี
แก่บุคคลผู้เรียกร้องสิทธิทางการเมืองได้

ข้อเสนอแนะ

เพื่อให้แกนนำหรือผู้นำการชุมนุมสาธารณะ
ได้รับการคุ้มครองจึงมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. แก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญแห่ง
ราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 หมวดที่ 3
สิทธิเสรีภาพของปวงชนชาวไทย ว่าด้วยเรื่อง
รับรองสิทธิแกนนำหรือผู้นำการชุมนุมไม่มีความผิด
ในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ ซึ่งตาม
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช
2560
2. แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธี
พิจารณาความอาญา ลักษณะ 4 หมายถึงและ
หมายอาญา ว่าด้วยการยกเว้นการออกหมายจับ
หมายค้น
3. รับรองพระราชบัญญัติการชุมนุม
สาธารณะ พ.ศ. 2558 ไว้ในรัฐธรรมนูญแห่ง
ราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

REFERENCES

- Amornjittsuwane, S. (2020). **Public Legal Philosophy**. Ubonratchathani: Faculty of Law, Ubonratchathani University. (In Thai)
- Charoenthanavat, K. (2019). **Principle of Public law**. Bangkok: Faculty of Law, Chulalongkorn University. (In Thai)

- Department of International Organizations, Ministry of Foreign Affairs. (2015). **International Covenant on Civil and Political Rights–ICCPR**. Retrieved September 11, 2020, from <http://humanrights.mfa.go.th/upload/pdf/iccprt.pdf>.
- Department of International Organizations, Ministry of Foreign Affairs. (2020). **Universal Declaration of Human Rights**. Retrieved September 11, 2020, from <http://humanrights.mfa.go.th/upload/pdf/udhr-th-en.pdf>.
- Kasemsup, P. (2017). **Philosophy of Law**. Bangkok: Faculty of Law, Thammasat University. (In Thai)
- Kornkittichai, C. (2016). **Public assembly**. Retrieved September 11, 2020, from <https://library2.parliament.go.th/ebook/content-issue/2559/hi2559-043.pdf>. (In Thai)
- National Human Rights Commission Of Thailand. (2003). Retrieved September 11, 2020, from <http://www.nhrc.or.th/Human-Rights-Knowledge/International-Human-Rights-Affairs/International-Human-Rights-Instruments.aspx>.
- Niyomthai, A. (2010). **Extradition Act, B.E. 2008**. retrieved September 11, 2020, From https://www.senate.go.th/assets/portals/93/fileups/272/files/S%E0%B9%88ub_Jun/10reform/reform13.pdf. (In Thai)
- Ordinance, (2015). **Public assembly Act 2015**. Retrieved September 11, 2020, from <http://humanrights.mfa.go.th/th/humanrights/obligation/index.php>.
- Ordinance, (2015). **Emergency Decree on Public Administration in 2548**. Retrieved September 11, 2020, from <http://web.krisdika.go.th/data/law/law2/%A1119/%A1119-20-2548-a0001.htm>.
- Porjit, P. (2020). **Human rights in many dimensions**. Retrieved September 11, 2020, from https://www.constitutionalcourt.or.th/occ_web/ewt_dl_link.php?nid=8828. (In Thai)
- Saraban, C. (2020). **Human rights development**. Retrieved September 11, 2021, from <https://sites.google.com/site/charinton60154007/3khwam-sakhay-khxng-siththimnusy-chn-1>. (In Thai)
-